

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Petra Sedláka a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **nezl. V. K.**, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Grusem, advokátem se sídlem Resslerova 1754/3, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2013, čj. MPSV-UM/8521/13/9S-ÚSK, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 6. 2014, čj. 75 Ad 15/2013 – 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem, rozhodnutím ze dne 18. 12. 2012, čj. MPSV-UP/994114/12/AIS-SSL, odňal ode dne 1. 12. 2012 žalobci příspěvek na péči.

[2] Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 7. 2013, čj. MPSV-UM/8521/13/9S-ÚSK, zamítl a potvrdil napadené rozhodnutí.

II.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji rozsudkem ze dne 9. 6. 2014, čj. 75 Ad 15/2013 - 50, zamítl.

[4] Krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a na jejím základě ve vztahu k žalobou napadenému rozhodnutí zjistil, že posudková komise pracovala se všemi nálezy, které matka žalobce předložila. Na základě lékařských zpráv, vlastního vyšetření i sociálního šetření dospěla posudková komise k závěru, že žalobce je pětiletý chlapec s diagnózou fenylketonurie (PKU) s normálním psychomotorickým vývojem, osobní aktivity žalobce dle psychomotorického vývoje na základě pediatrického hodnocení dle věku zvládne. Dieta je obsažena v kategorii stravování a vytváří samostatný problém. Dále posudková komise dospěla ke zjištění, že žalobce navštěvuje mateřskou školu v místě bydliště, má zájmové aktivity (pěvecký sbor) a zvládá i další aktivity, které se hodnotí v rámci psychomotorického vývoje v jeho věkové kategorii. Soud zjistil, že závěr posudkové komise je v souladu se záznamem ze sociálního šetření ze dne 20. 9. 2012. Krajský soud dále konstatoval, že ani ze zpráv předložených již ve správním řízení žalobcem nevyplývá, že by došlo u žalobce k nějakému postižení, které by ho omezovalo v oblasti osobních aktivit, neboť v případě hodnocení zvládání osobních aktivit nemohou být hodnocena specifika stravování osob s PKU.

[5] Krajský soud dospěl k závěru, že nelze očekávat, že by v pěti letech dokázal žalobce, i kdyby byl zcela zdravý, dodržovat sám dietní režim, rehabilitační cvičení, návštěvy odborných ambulancí, včetně telefonických konzultací či objednávky a nákup dietních potravin. Osobní aktivity i vzhledem ke zjevnému omezení z důvodu mimořádné úpravy stravování žalobce zvládá v přijatelném standardu, jak požaduje ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. Tento přijatelný standard však neznamena to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snížená kvalita výkonu některých základních životních potřeb nemůže založit nárok na příspěvek na péči. Krajský soud neměl pochybnosti o přesvědčivosti, úplnosti a objektivnosti posouzení zdravotního stavu žalobce ve vztahu k nároku na příspěvek na péči.

III.

[6] Žalobce („stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] Stěžovatel namítl, že krajský soud hodnotil předložené důkazy pouze v jeho neprospěch. Je přesvědčen, že jasně uvedl, jaká jsou jeho zdravotní omezení s tím, že jeho dlouhodobě zhoršený zdravotní stav či omezení vyžaduje permanentní péči okolí, vč. doprovodů na ozdravné pobyty apod. Stěžovatel uvedl, že je jediným občanem státu s PKU, který nemá přiznán příspěvek na péči, ačkoliv se jeho zdravotní stav od listopadu roku 2012 nezlepšil.

[8] Stěžovatel namítl, že postup správních orgánů i soudu je v rozporu se zákonem i Listinou základních práv a svobod. Za rozhodné považuje to, že osobám se shodným nebo menším omezením je v jiných případech příspěvek na péči i nadále přiznáván nebo ponecháván, ačkoliv se jejich zdravotní stav nezhoršil. Výsledek řízení byl proto pro stěžovatele překvapivý. Krajský soud podle žalobce dospěl výkladem § 1 odst. 4 vyhl. č. 505/2006 Sb. k absurdním závěrům ve vztahu k onemocnění stěžovatele. Za absurdní

považoval stěžovatel především označení jeho zdravotního omezení za „přijatelný standard“.

[9] Dále stěžovatel uvedl, jakým způsobem byl v jeho případě užíván dříve vyplácený příspěvek na péči. Uvedl též, že je omezen na osobních i dalších aktivitách, neboť jeho program musí být neustále naplánovaný, neobejde se bez pomoci a jakékoliv zaváhání nebo chyba může mít fatální následky. Namítl, že kdo jiný, než nezletilé dítě, by měl žádat o pomoc státu s tím, že postrádá jakoukoliv solidaritu v napadené rozhodovací praxi.

[10] Závěrem navrhl vypracování znaleckého posudku, který měl vypracovat již i krajský soud, a to i bez návrhu. Posudky státu nelze podle stěžovatele považovat za objektivní. Napadené rozhodnutí označil za nepřesvědčivé a neodůvodněné, posudková komise se nevyjádřila k celému předmětu řízení a podle stěžovatele nebyly jeho námitky vyvráceny.

IV.

[11] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Ve vyjádření uvedl, že napadený rozsudek krajského soudu považuje za věcně správný.

V.

[12] Protože kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, posoudil Nejvyšší správní soud důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Stěžovatel uplatnil důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), a b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti přezkoumávaného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána mimo jiné tehdy, pokud soud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 3 As 4/2007 – 58, rozsudek ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004 – 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004 – 74).

[15] Z obsahu spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v žalobě namítal především neúplné, neobjektivní a rozporuplné posuzování svého stavu a že nebyl brán zřetel na doložené lékařské zprávy. Dále namítal rozdílnost v přiznávání příspěvku na péči. S ohledem na popis svého onemocnění namítl nutnost plánování jídelníčku a neschopnost samostatně zajistit osobní aktivity, které podrobně rozvedl a doložil lékařskými zprávami.

[16] Krajský soud se v přezkoumávaném rozsudku všemi těmito oblastmi zabýval. Nejprve se zabýval posudkem posudkové komise a přezkoumal závěry posudkové komise

ve vztahu k výsledkům sociálního šetření a k předloženým lékařským zprávám. Krajský soud se vyjádřil i k rozdílnosti přiznávání příspěvku na péči a i k schopnosti stěžovatele zvládat samostatně osobní aktivity. Nelze tedy konstatovat, že by rozsudek krajského soudu byl nepřezkoumatelný pro nevypořádání některé ze žalobních námitek. Věcné odůvodnění jednotlivých závěrů krajského soudu je sice stručné, nicméně s ohledem na zkoumané otázky je dostačující. Rozsudek krajského soudu je tedy přezkoumatelný.

[17] Stěžovatel dále uplatnil důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[18] Stěžovatel v kasační stížnosti především brojí proti hodnocení jednotlivých důkazů, svého zdravotního stavu a proti hodnocení omezení, které mu jeho onemocnění přináší, a to zejména ve vztahu k zajišťování jeho osobních potřeb. Konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu vychází z toho, že posouzení zdravotního stavu je věcí odborně-medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vždy vychází z vyjádření subjektů, které ony znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení lékařských posudků zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, čj. 3 Ads 24/2013 - 34, příp. rozsudek téhož soudu ze dne 30. 6. 2014, čj. 4 Ads 75/2014 - 20, rozsudek téhož soudu ze dne 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009 - 53).

[19] K posouzení nároku stěžovatele na příspěvek na péči je jako podklad nutné posouzení stupně závislosti osoby žadatele na pomoci jiné osoby (§ 28 odst. 2 ve spojení s § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). K posouzení žádosti je vyžadován posudek posudkové komise (§ 28 odst. 2 zákona o sociálních službách ve spojení s § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).

[20] Krajský soud zhodnotil posudek vyhotovený Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze jako úplný a přesvědčivý. Posudek uvedené posudkové komise měly správní orgány hodnotit jako každý jiný důkaz, i když s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009 - 53). S tímto názorem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Z posudku je patrné, z jakých podkladů komise vycházela, i to, jak je hodnotila. Součástí správního spisu jsou podklady předepsané § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách a z těchto podkladů vycházel při svém hodnocení i soud. Krajský soud zároveň posudek posudkové komise srovnal se stěžovatelem předloženými lékařskými zprávami i s výsledkem sociálního šetření a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[21] Zákon o sociálních službách v § 9 odst. 1 vymezuje jako rozhodnou pro určení stupně závislosti schopnost zvládat stanovené základní potřeby, kterými jsou a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Základní životní potřeba péče o domácnost se ale neposuzuje u osob do 18 let věku. Vymezení těchto potřeb slouží k objektivizaci rozhodování o přiznání mimo jiné i příspěvku na péči. Pro přiznání příspěvku na péči I. stupně musí žadatel splňovat

podmínky alespoň tří základních potřeb. U stěžovatele byla zjištěna neschopnost zajistit si samostatně potřebu stravování (Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim. Viz příloha č. 1 písm. d) vyhl. č. 505/2006 Sb.) a potřebu péče o zdraví [Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky. Viz příloha č. 1 písm. h) vyhl. č. 505/2006 Sb.].

[22] Sporné zůstává zajištění potřeby osobní aktivity [za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti. Viz příloha č. 1 písm. i) vyhl. č. 505/2006 Sb.].

[23] Stěžovatel i v kasační stížnosti odvozuje neschopnost zajištění této potřeby především od svých omezení spojených se stravovacím režimem a od důsledků nedodržení tohoto režimu, vč. nutnosti pečlivé organizace času. Z popisu základní potřeby v příloze č. 1 písm. i) vyhl. č. 505/2006 Sb. je zřejmé, že se v případě této základní potřeby jedná především o sociální schopnosti. V případě stěžovatele je nutné hodnotit tuto základní potřebu i s ohledem na jeho věk (§ 1 odst. 2 citované vyhlášky).

[24] Pokud soud hodnotil jednotlivé součásti této základní potřeby s ohledem na podklady, které jsou založeny ve spisech, musel nutně dospět k následujícím závěrům.

[25] Popis základní potřeby osobní aktivity v první řadě odkazuje na stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami. Z obsahu spisů má soud za prokázané, že stěžovatel je schopen vstupovat do vztahu s jinými osobami. O tom svědčí zejména zpráva z klinicko-psychologického vyšetření, kterou zpracovala Mgr. D. P., ve které je shrnutý i sociální vývoj stěžovatele a ze které vyplývá, že stěžovatel, na rozdíl od své sestry, dochází do předškolního zařízení i bez svého sourozence bez obtíží, byl schopen si v předškolním zařízení najít kamarády. Kromě mateřské školky má další program, kde vstupuje do sociálních vztahů. Stěžovatelem předložená zpráva MUDr. P. taktéž vypovídá o dobré kompenzaci onemocnění stěžovatele s tím, že psychomotorický neklid a afektivní záchvaty doporučuje kompenzovat přísnější dietou a medikací. Ze záznamu ze sociálního šetření vyplývá, že stěžovatel je schopen komunikace s cizí osobou a adaptace na ní.

[26] Schopnost stanovit si a dodržet denní program lze hodnotit pouze k věku stěžovatele a lze předpokládat, že jakékoliv i zcela zdravé dítě ve věku stěžovatele je schopno plnit tuto schopnost pouze s dopomocí.

[27] Schopnost vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, je opětovně u stěžovatele prokazována zprávou z klinicko-psychologického vyšetření, kterou zpracovala Mgr. D. P., a záznamem ze sociálního šetření. Stěžovatel je schopen účastnit se předškolního vzdělávání a je schopen navštěvovat i zájmové kroužky. Soud má tak za prokázané, že je schopen vykonávat aktivity obvyklé věku stěžovatele, neboť v daném věku je standardem právě schopnost

navštěvovat předškolní zařízení. Schopnost navštěvovat zájmové kroužky nad rámec předškolního vzdělávání svědčí o schopnosti stěžovatele adaptovat se v různých kolektivech.

[28] Schopnost vyřizovat samostatně své záležitosti lze u dítěte ve věku stěžovatele očekávat pouze v rozsahu, který odpovídá stupni vývoje dítěte. Obdobně jako v případě schopnosti stanovit si a dodržet denní program lze předpokládat, že jakékoliv i zcela zdravé dítě ve věku stěžovatele je schopno plnit tuto schopnost pouze s dopomocí.

[29] Z citovaných ve spise založených listin vyplývá, že stěžovatel je schopen realizovat základní potřebu osobních aktivit v přijatelném standardu a omezení, která pro stěžovatele vznikají při realizaci této základní potřeby, vyplývají z nutnosti respektovat speciální stravovací režim a z nutnosti podrobit se přísné léčbě. Obě tyto skutečnosti jsou ale zohledněny v rámci jiných základních potřeb a nemohou být zohledněny ještě jednou u základní potřeby osobních aktivit stěžovatele. V této souvislosti Nejvyšší správní soud podotýká, že jakkoliv spolu jednotlivé „schopnosti“ vymezené citovanou přílohou vyhlášky nepochybně souvisejí, pro hodnocení té které „schopnosti“ jako nezvládané je zapotřebí prokázat splnění alespoň jednoho znaku definovaného stavu jako nezvládaného (srov. k tomu § 2a citované vyhlášky). Tak tomu ovšem v dané věci nebylo, neboť ze všech podkladů rozhodných pro rozhodnutí o nároku na příspěvek na péči je zřejmé, že stěžovatel disponuje sociálními schopnostmi plně odpovídajícími jeho věku, prostředí, v němž žije a jeho zdravotnímu stavu, a nenaplnuje tak ani jeden ze znaků nezvládnání této schopnosti ve smyslu písm. i) přílohy.

[30] Nejvyšší správní soud dospěl na základě dokazování provedeného před správními orgány k závěru, že u stěžovatele nejsou splněny podmínky pro přiznání příspěvku na péči ani ve snížené výměře. V případě stěžovatele jeho stav neumožňuje samostatné zvládání dvou základních životních potřeb a nikoliv tří, které jsou potřeba k přiznání příspěvku na péči. Jakkoliv může mít soud za to, že zvládání základní potřeby osobních aktivit je dáno kvalitou péče o stěžovatele a dodržování přísných omezení, při objektivizaci naplnění základní potřeby a při zohlednění dietního režimu a potřeby medikace v rámci samostatných základních potřeb nelze dospět k závěru, že by stěžovatel nebyl schopen samostatně vykonávat osobní aktivity.

[31] Jestliže stěžovatel tvrdí, že jeho zdravotní stav se nezměnil, a proto by mu měl být zachován nárok na příspěvek na péči, musí soud konstatovat, že závěr o zachování, snížení, zvýšení nebo odejmutí příspěvku na péči je vázán na prokázání naplnění objektivních kritérií vyhlášky č. 505/2006 Sb. V případě žalobce nebyla kritéria pro přiznání příspěvku na péči naplněna, a proto nelze zohlednit předcházející přiznání příspěvku. Smyslem nového posouzení bylo právě objektivizování rozhodování o nároku na výplatu příspěvku.

[32] Stěžovatel namítl, že je omezen na osobních i dalších aktivitách, neboť jeho program musí být neustále naplánovaný, neobejde se bez pomoci a jakékoliv zaváhání nebo chyba může mít fatální následky. Z obsahu spisů, včetně důkazů předkládaných stěžovatelem vyplynulo, že jeho omezení vyplývá především z nutnosti plánování stravování, stanovení dávek jednotlivých potravin a podávání léků jak na PKU, tak na ostatní přidružené choroby. Nic z toho ale nevypovídá o sociálních schopnostech stěžovatele, které byly shledány jako odpovídající věku.

[33] Námitka, že kdo jiný, než nezletilé dítě, by měl žádat o pomoc státu s tím, že postrádá jakoukoliv solidaritu v napadené rozhodovací praxi, je sice pochopitelná, nicméně soud je oprávněn pouze přezkoumat, zda správní orgány rozhodly v souladu s platnými právními předpisy, a není oprávněn posuzovat sociální rozměr přijatých pravidel. V posuzované věci rozhodování správních orgánů, zejména žalovaného, splňuje požadavky, které soudní praxe pro obdobná rozhodnutí stanovila. Žalovaný vycházel z posudku, který byl i k návrhu stěžovatele doplněn a ze kterého vyplývá, z jakých podkladů komise vycházela i to, jak je hodnotila. Součástí správního spisu jsou podklady předepsané § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách a z těchto podkladů žalovaný vycházel. Nelze tedy konstatovat nedostatečné zjištění skutkového stavu, když byly hodnoceny i důkazní prostředky předložené stěžovatelem.

[34] Zároveň soud s ohledem na stav správního spisu nepovažoval za nutné zpracování znaleckého posudku, jak navrhoval stěžovatel.

VI.

[35] Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[36] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nenáleží mu proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. června 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu